

A n a l ý z a

súladu Dohovoru o boji proti korupcii týkajúcej sa činiteľov Európskych spoločností alebo činiteľov členských štátov Európskej únie vyhotovený na základe článku K.3. ods. 2 písm. c Zmluvy o Európskej únii so slovenským právnym poriadkom

Trestný postih korupcie (všeobecne) je riešený v príslušných ustanoveniach Trestného zákona a Trestného poriadku.

Ad článok 1: Definície

Článok 1 ustanovuje tri definície, a to:

- a) definíciu „činiteľa“ (official, fonctionnaire),
- b) definíciu „činiteľa spoločenstva“ (Community official, fonctionnaire communautaire) a
- c) definíciu „domáceho činiteľa“ (national official, fonctionnaire national).

Čo sa týka prekladu vyššie uvedených termínov je potrebné uviesť, že pojem „činiteľ“ je termínom, ktorý sa ustálil pri prekladoch tzv. protikorupčných dohovorov (Trestnoprávny dohovor RE o korupcii, Dohovor OECD proti podplácaniu zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách, Dohovor OSN proti korupcii) a svojim obsahom zahŕňa jednak verejných činiteľov, jednak štátnych zamestnancov a zamestnancov verejnej správy za podmienok ustanovených Trestným zákonom.

Dohovor pod pojmom „činiteľ“ rozumie každého činiteľa spoločenstva alebo domáceho činiteľa, vrátane každého činiteľa iného členského štátu EU.

„Činiteľom spoločenstva“ sa rozumie:

- *každý, kto je činiteľom alebo iným zmluvným zamestnancom podľa Štatútu zamestnancov Európskych spoločností alebo podľa režimu zamestnávania aplikovateľného na iných zamestnancov Európskych spoločností: vzhľadom ku skutočnosti, že existuje ustálený právny názor na právnu povahu Európskych spoločností, t.j. že sú dotované medzinárodnou právnou subjektivitou a teda sú považované za medzinárodnú organizáciu, trestný postih osôb spadajúcich pod túto definíciu je pokrytý §§ 160c („...ako zástupca či zamestnanec medzinárodnej organizácie alebo orgánu, ktorých je SR členom...“), 161c (idem), 162 TZ.*
- *každá osoba, ktorú do Európskych spoločností dočasne vyslali členské štáty alebo ktorýkoľvek iný verejný alebo súkromný orgán vykonávajúci funkcie zodpovedajúce tým, ktoré vykonávajú činitelia alebo iní pracovníci Európskeho spoločenstva: (1) pokiaľ sa bude jednať o orgán zriadený Európskym spoločenstvom bude na jeho pracovníkov aplikovateľný rovnaký právny režim ako na činiteľov Európskeho spoločenstva, t.j. títo budú považovaní pre potreby trestnoprávneho postihu korupcie podľa TZ za zamestnancov medzinárodnej organizácie; (2) v prípade, že pôjde o osoby, ktoré boli na post vyslané SR, bude sa na takúto osobu vzťahovať režim postihu ako na slovenského verejného činiteľa; (3) v prípade, že pôjde o činiteľa iného členského štátu EU, bude sa na neho vzťahovať režim aplikovateľný ako na zahraničného verejného činiteľa (viď definícia § 89 ods. 10 TZ).*

- *Pozn.:* Výkladová správa k predmetnému dohovoru uvádza výpočet orgánov (agentúr) zriadených ES, na ktoré je aplikovateľný režim čl. 1 Dohovoru. EUROJUST však napr. medzi nimi nefiguruje. Orgány ako Komisia, ESD, Rada sú pokryté čl. 4 a nespádajú pod aplikáciu čl. 1 Dohovoru.

Pojem „domáci činiteľ“ sa pre potreby uplatňovania trestného práva podľa Dohovoru chápe: (1) v súlade s definíciou „činiteľa“ alebo „verejného činiteľa“ ustanovenou vo vnútroštátnom právnom poriadku členského štátu a (2) súčasne len v takom rozsahu, v akom je v súlade s jeho vnútroštátnym právom: definícia verejného činiteľa sa nachádza v § 89 ods. 9 TZ.

Záver: *Príslušné ustanovenia súčasne platného TZ sú v súlade s požiadavkami Dohovoru a v tomto smere sa nevyžaduje novelizácia TZ.*

Ad článok 2: Pasívna korupcia

Článok 2 ustanovuje nasledovné požiadavky na definíciu pasívne korupcie:

- úmyselné konanie
- priame konanie alebo konanie cez sprostredkovateľa
- konanie spočívajúce v žiadaní alebo prijatí nenáležitej výhody akejkoľvek povahy pre seba alebo pre tretiu osobu
- alebo konanie spočívajúce v prisľúbení zabezpečenia takejto výhody tým, že bude konať v rozpore s jeho úradnými povinnosťami alebo sa zdrží takéhoto konania

Predmetným požiadavkám plne zodpovedá:

- pre domáceho verejného činiteľa: § 160, § 160a, § 162 ods. 1 TZ,
- pre zástupcu alebo zamestnanca medzinárodnej organizácie: § 160c, § 162 ods. 1 TZ
- pre zahraničného verejného činiteľa: § 160b, § 162 ods. 1 TZ.
- k požiadavke „nenáležitá výhoda akejkoľvek povahy“: TZ nedefinuje pojem „nenáležitej výhody“, hoci ho používa. Súčasne však ani neobmedzuje výklad tohto termínu. Rekodifikačný návrh počíta s definíciou pojmu „nenáležitá výhoda“
- pojmy konať v rozpore a zdržať sa konania sú pokryté výrazom: „zneužije“
- požiadavka, aby takého konanie bolo potrestané trestnými sankciami: trestné podľa TZ

Záver: *Súčasný stav TZ plne zodpovedá požiadavkám Dohovoru; nie je potrebná novelizácia TZ.*

Ad článok 3: Aktívna korupcia

Článok 3 ustanovuje nasledovné požiadavky na definíciu aktívnej korupcie:

- úmyselné konanie
- priame konanie alebo konanie cez sprostredkovateľa
- konanie spočívajúce v sľúbení alebo daní/odovzdaní nenáležitej výhody akejkoľvek povahy pre seba alebo pre tretiu osobu
- alebo konanie spočívajúce v prisľúbení zabezpečenia takejto výhody tým, že bude konať v rozpore s jeho úradnými povinnosťami alebo sa zdrží takéhoto konania

Predmetným požiadavkám plne zodpovedá:

- pre domáceho verejného činiteľa: § 161, § 161a, § 162 ods. 2 TZ,
- pre zástupcu alebo zamestnanca medzinárodnej organizácie: § 161c, § 162 ods. 1 TZ
- pre zahraničného verejného činiteľa: § 161b, § 162 ods. 2 TZ.
- k požiadavke „nenáležitá výhoda akejkoľvek povahy“: idem
- pojmy konať v rozpore a zdržať sa konania: idem
- požiadavka, aby takého konanie bolo potrestané trestnými sankciami: idem

Záver: *Súčasný stav TZ plne zodpovedá požiadavkám Dohovoru; nie je potrebná novelizácia TZ.*

Článok 4: Asimilácia

Odsek 1 predmetného článku vyžaduje, aby trestnoprávna kvalifikácia pasívnej a aktívnej korupcie aplikovaná na národnej úrovni pre ministrov, poslancov Parlamentov a členov vysokých národných súdnych orgánov alebo členov národných účtovných dvorov bola rovnaká aj pre členov Komisie ES, Európskeho Parlamentu, Súdneho dvora ES a Účtovného dvora ES (vrátane aplikácie týchto ustanovení).

Slovenský právny poriadok (TZ) v súčasnosti rovnako postihuje domácich verejných činiteľov, ako zahraničných verejných činiteľov, prípadne zástupcov či zamestnancov medzinárodných organizácií. Niekdajší nedostatok spočívajúci v nižších trestoch pre zahraničných verejných činiteľov, atď. bol zo slovenského TZ odstránený a v súčasnosti je definícia konaní, ako aj trestov (pri domácich verejných činiteľoch sa aplikuje kvalifikovaná skutková podstata s prísnejšími sankciami) rovnaká.

Odsek 2: slovenský právny poriadok nepozná taký osobitný zákon.

Odsek 4: slovenský právny poriadok rešpektuje výsady a imunity ustanovené príslušnými medzinárodnými zmluvami v zmysle medzinárodného práva.

Záver: *Súčasný stav TZ plne zodpovedá požiadavkám Dohovoru; nie je potrebná novelizácia TZ.*

Ad článok 5: Sankcie

Odsek 1 obsahuje 3 požiadavky na obsah sankcií:

1. *sankcie majú byť účinné, úmerné a odstrašujúce:* táto požiadavka sa premieta vo všetkých tzv. protikorupčných medzinárodných dohovorochoch; slovenský právny poriadok túto požiadavku plne rešpektuje;
2. *v závažných prípadoch majú umožňovať uloženie trestu odňatia slobody, ktorý bude umožňovať extradíciu:* podľa TZ tzv. extradičnými trestnými činmi (§ 392 TP) sú všetky tie konania, ktoré sú trestné aj podľa slovenského právneho poriadku a pre ktoré je horná hranica trestu odňatia slobody najmenej 1 rok; pri závažnejších konaniach je dolná

- hranica stanovená na min. 1 rok a pri najzávažnejších trestných činoch na 3 roky trestu odňatia slobody;
3. *postihovať účinnými, úmernými a odstrašujúcimi sankciami účasť a navádzanie na takéto konanie*: účasť na trestnom čine je trestné podľa § 9 TZ; navádzanie podľa § 164 TZ; posledná novela TZ (zákon č. 457/2003 Z.z.) ide nad rámec požiadaviek dohovoru a ustanovuje za trestné aj neoznámenie a neprekazenie tzv. korupčných trestných činov.

Záver: *Súčasný stav TZ plne zodpovedá požiadavkám Dohovoru; nie je potrebná novelizácia TZ.*

Ad článok 6: Trestná zodpovednosť vedúcich pracovníkov podniku

Predmetný článok vychádza z princípu subjektívnej zodpovednosti osôb zodpovedných za vedenie podniku (právnickej osoby).

TZ vychádza z princípu subjektívnej zodpovednosti a subjektívneho zavinenia. Ďalej sa vychádza zo všeobecne stanovenej zodpovednosti v Obchodnom zákonníku (viď § 13 ObZ), kde za vedenie podniku je zodpovedný jej riadiaci pracovník.

Napokon § 90 TZ ustanovuje, že ak na spáchanie trestného činu TZ vyžaduje osobitnú vlastnosť, spôsobilosť alebo postavenie páchatel'a, môže byť páchatel'om alebo spolupáchatel'om trestného činu len osoba, ktorá má požadovanú vlastnosť, spôsobilosť alebo postavenie.

V prípade, že páchatel'om je vedúci pracovník podniku, ktorý plní verejnoprospešné ciele, takýto pracovník sa bude považovať na účely trestného konania za (domáceho) verejného činiteľa.

V prípade, že pôjde o cudzieho štátneho príslušníka, vedúceho pracovníka podniku a konanie sa týka obstarávania verejných záležitostí, tento spadá pod definíciu zahraničného verejného činiteľa podľa § 89 ods. 10 TZ.

K obsahu pojmu „verejný činiteľ“, ako aj „verejné záležitosti“ existuje ustálená justičná prax.

Záver: *Súčasný stav TZ plne zodpovedá požiadavkám Dohovoru; nie je potrebná novelizácia TZ.*

Ad článok 7: Právomoc

Predmetné ustanovenie zakladá právomoc na postih aktívnej a pasívnej korupcie podľa článkov 2, 3 a 4 Dohovoru:

1. **obligatórne**: pre *trestný čin spáchaný úplne alebo sčasti na území ČŠ*: § 17 TZ
2. **fakultatívne** (je možné uplatniť výhradu):
  - *ak páchatel' je jeho občanom alebo činiteľom*: viď § 17 TZ;

- ak trestný čin bol spáchaný proti niektorej z osôb uvedených v čl. 1 alebo proti pracovníkovi niektorej z inštitúcií Európskeho spoločenstva uvedených v čl. 4 ods. 1, ktorý je zároveň jeho občanom: § 18 TZ;
- ak páchatel' je činiteľom spoločenstva pracujúcim pre inštitúciu Európskeho spoločenstva alebo pre orgán zriadený v súlade so zmluvami o založení Európskych spoločenstiev, ktorý má sídlo v dotknutom členskom štáte: § 20 TZ.

Nenavrhuje sa uplatniť výhradu podľa ods. 2 Dohovoru (v súlade so stanoviskom STP)

Záver: Súčasný stav TZ plne zodpovedá požiadavkám Dohovoru; nie je potrebná novelizácia TZ.

Ad článok 8: Vydávanie a trestné stíhanie

Odsek 1: pokryté vid' § 18 TZ

Odsek 2: odovzdávanie trestného stíhania/resp. trestnej veci je upravené v článku 422 TP; informačná povinnosť: v zmysle § 372 TP (prednostné použitie medzinárodných zmlúv).

Záver: Nie sú potrebné zmeny v TP.

Ad 9: Spolupráca

Vid': § 372 TP (subsidiárna úprava TP, prednosť medzinárodných zmlúv)

Článok 10: ne bis in idem

Nenavrhuje sa uplatniť výhradu podľa čl. 10 ods. 2 Dohovoru.

Článok 12: Súdny dvor

Vzhľadom na to, že Slovenská republika neurobila vyhlásenie podľa článku 35 Zmluvy o EÚ, a tým neuznala právomoc Súdneho dvora ES vydať predbežné rozhodnutie podľa článku 35 ods.1 Zmluvy o EÚ, neodporúča sa, aby Slovenská republika urobila vyhlásenie k článku 12. (Právomoc na postup podľa článku 35 Zmluvy o EÚ doposiaľ zverilo Súdnu dvoru ES 11 členských štátov EÚ. Z prístupujúcich krajín takýto postup zvolila iba Česká republika).

Článok 15: Výhrady

Nenavrhuje sa uplatniť žiadnu z výhrad prípustných podľa tohto Dohovoru.

Celkový záver:

Slovenský právny poriadok je v súlade s požiadavkami Dohovoru a na pristúpenie k nemu nie sú potrebné žiadne legislatívne zmeny.